

Sławek, Aleksandra Piłsudska z córkami, ministrowie, generalicja, senatorowie, posłowie, prezydenci kilku dużych miast Polski. Do chwili wybuchu drugiej wojny światowej rzeszowski Plac Farny ze stojącym na nim pomnikiem był miejscem gdzie organizowane były obchody świąt narodowych i uroczystości patriotyczne.

A jednak powrócił!

W nocy z 10 na 11 kwietnia 1940 roku pomnik został zburzony przez Niemców, a jego spżżone kawałki wywieziono na złom. Ocalała tylko głowa, którą wykradł i ukrył Franciszek Kotula.

Po zakończeniu wojny nie można było zabiegać o jego odbudowę, gdyż rządzący z sowieckiego nadania komuniści nie pozwalali nawet wspominać o Lisie-Kuli, jak również o innych bohaterach walk legionowych. W latach pięćdziesiątych na betonowym bastionie, na którym przed wojną stał pomnik władze miejskie ułożyły coś w rodzaju kina pod gołym niebem, gdzie wieczorami wyświetlano bezpłatnie filmy propagandowe i reklamy. Choć po kilku latach aparatura wyświetlająca filmy przestała działać, resztki elementów tego kina przetrwały do lat siedemdziesiątych.

Starania o odbudowę pomnika można było podjąć dopiero po wielkich strajkach z 1980 roku i utworzeniu NSZZ „Solidarność”, ale zostały one

przerwane wprowadzeniem przez komunistów stanu wojennego. Jednakże 13 maja 1985 roku, pomimo szykan ze strony władz, na ścianie kościoła farnego wmurowano tablicę upamiętniającą płka Lisa-Kulę.

Odbudowa pomnika stała się możliwa dopiero po 1989 roku. Ponieważ nie zachowała się przedwojenna forma do odlewania, kopię postaci bohatera trzeba było wykonać ponownie. Konkurs na jej wykonanie wygrali artyści-rzeźbiarze z Krajowa Bogusz Salwiński i Janusz Wilczyński. Uroczyste odsłonięcie pomnika nastąpiło 22 listopada 1992 roku i podobnie jak podczas odsłonięcia pierwszego (w 1932 roku) uczestniczyło w nich tysiące osób. Najbardziej liczną grupę stanowili członkowie „Solidarności”, nie tylko regionalnej, bo z Gdańska przyjechał Marian Krzaklewski (przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „S”). Obecni byli kombatancki organizacji niepodległościowych (AK i WiN), a także przedstawiciele lokalnych struktur wszystkich partii politycznych (łącznie z postkomunistyczną SdRP!). Oczywiście była i Kompania Honorowa WP i orkiestra wojskowa garnizonu rzeszowskiego. Na odsłonięciu nie pojawił się natomiast żaden przedstawiciel najwyższych władz państwowych (prezydentem był wówczas Lech Wałęsa, premierem Hanna Suchocka).

Jerzy Klus

Relikwie patrona „Solidarności” spoczęły w lipnickim kościele

2 września wspólnota w Lipnicy przeżywała jubileuszowy odpust z okazji 40 rocznicy istnienia parafii. Mszy św. przewodniczył i homilię wygłosił JE biskup sandomierski Krzysztof Nitkiewicz. W czasie Eucharystii poświęcił kościół i nowy ołtarz. W ołtarzu spoczęły relikwie bł. Jerzego Popiełuszki. Na Mszy byli obecni brat ks. Jerzego Józef, jego żona i siostrzenica, burmistrz Suchowoli proboszcz tej parafii, przedstawiciele władz, liczni samorządowcy, przedstawiciele NSZZ Solidarność, Związku Strzeleckiego, leśników, Koła Łowieckiego „Sokół”,

strażaków, harcerze liczni lipniczanie i ich goście. Śpiew prowadził chór z parafii pw. św. Brata Alberta w Kolbuszowej i schola. Po południu odbył się piknik jubileuszowy podczas którego występowały dzieci ze Szkoły Podstawowej z Lipnicy, schola parafialna, Zespół „Wolanie”, kapela „Dzikowianie” i zespół „Soul”. Następnie odbył się pokaz karate. Po tym dzieci bawili animatorzy a na boisku odbyły się dwa konkursy-piłki nożnej i siatkowej. Po zakończeniu pikniku strażacy z Lipnicy zaprosili na zabawę.

parafialipnica.pl

Odsłonięcie tablicy z napisem „Solidarność”

W 38. rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych w siedzibie rzeszowskiego Oddziału IPN przy ul. Słowackiego 18 odsłonięto wyjątkową tablicę z napisem „Solidarność”. Został on wykonany w ośrodku odosobnienia w Łupkowie. Najprawdopodobniej sporządził go internowany Stanisław Simoni (1938–2008).

Napis został odkryty podczas prac remontowych w Zakładzie Karnym w Łupkowie. Rzeszowski Oddział IPN podjął się zadania zachowania go dla potomnych. Przeprowadzono zabieg transferu i konserwacji wymienionego napisu. Został on wraz z tynkiem zdjęty z więziennej celi i profesjonalnie zakonserwowany. Obecnie ma charakter

swoistego mobilnego upamiętnienia. Jest prezentowany w rzeszowskiej siedzibie IPN. Istnieje jednak możliwość jego ekspozycji poza budynkiem IPN. Jest to prawdopodobnie jedyna tego typu pamiątka z ośrodków internowania w Polsce, zachowana w tej formie.

Uroczystości związanej z odsłonięciem tablicy towarzyszyły wykłady i wspomnienia. Zygmunt Błaż i Mirosław Styczeń podzielili się wspomnieniami z internowania. Spotkanie zakończyła prezentacja, konserwatorów Elżbiety i Piotra Bakunów, którzy dokonali transferu i konserwacji napisu.

NSZZ „Solidarność” reprezentowała Bogumiła Stec-Świdarska, z-ca przewodniczącego ZR Rzeszowskiego.

Bieg Niezłomnych 2018

15 września br w Hyżnem Stowarzyszenie Czarna Jedyńka we współpracy z Gminą Hyżne, Gminą Błażowa ZHR-em oraz Fundacją Aktywnej Rehabilitacji zorganizowało szóstą edycję Biegu Niezłomnych. Bieg odbył się pod patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego Władysława Ortyła, Wojewody Podkarpackiego Ewy Leniart, Posła na Sejm RP Wojciecha Buczaka oraz Przewodniczącego Zarządu Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność” Romana Jakima.

Na starcie stanęła grupa blisko trzystu startujących. Zawody rozpoczęły wyścig na wózkach osób niepełnosprawnych. Po jego zakończeniu i wspólnym odśpiewaniu Hymnu Polskiego zawodnicy wybiegli rywalizować na różnych dystansach terenowego VI Biegu Niezłomnych. Półmaraton terenowy (22km) zwycięzca (Stawiński Michał z Poznania) pokonał w bardzo dobrym czasie 1h33'54”.

Z ramienia ZR w wydarzeniu udział wzięli Andrzej Filipczyk, Członek Prezydium ZR (autor relacji).

Wydawca: Region Rzeszowski NSZZ „Solidarność”, ul. Matuszcza 14, 35-083 Rzeszów, www.solidarnosc.rzeszow.org.pl

Redakcja (teksty i skład graficzny): Monika Lubowicz, tel. 17 850 14 42, e-mail: serwis.rzesz@solidarnosc.org.pl Zdjęcia: Andrzej Płocica oraz archiwa ZR.